

Bilaga 5. Gallrings- och granskningsmallar

Mall för gallring av abstrakt

Ett abstrakt gallras om ett eller flera av nedanstående villkor är uppfyllda.

Sjukdom/besvär ej relevant

- Studien har annat fokus än de depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom som definieras i projektplanen.

Frågeställningen rör inte arbetsmiljöns betydelse för depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom

- Studien är *enbart* inriktad på behandling.
- Studien är *enbart* inriktad på rehabilitering.
- Studien är *enbart* inriktad på sjukskrivning.
- Studien beskriver *enbart* en sjukdom eller besvär (t ex diagnostik, prevalens).
- Studien beskriver *enbart* guideline, skala, test eller metod (t ex validitet, reliabilitet).

Frågeställningens fokus ej i linje med SBU:s projekt

- Studien beskriver hur depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom påverkar arbetsförmågan eller prestationen (alltså tvärt om mot det SBU:s projekt fokuserar på).
- Studien beskriver effekten av en intervention.
- Hälsoekonomi, t ex kostnad för sjukdom.
- Enbart olyckor till följd av akuta händelser.

Population ej relevant

- Studien rör *enbart* barn eller tonåringar.
- Studien rör *enbart* studerande.
- Studien rör *enbart* pensionärer.
- Studien rör *enbart* arbetsmiljöer i andra geografiska områden än Europa, Nordamerika eller Australien/Nya Zeeland.

- Studien är inriktad på andra populationer än personer i arbetslivet, t ex patienter med andra tillstånd än depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom, anhörigvårdare, arbetslösa.
- Studien har färre än 100 exponerade personer.

Studiedesign ej relevant

- Fallbeskrivning
- Icke-systematisk översikt
- Läkemedelsstudie
- Djurstudie

Publikationstyp ej relevant

- Konferensbidrag eller kongressrapport
- Insändare, ledarsida och liknande (letters and editorials)

Mall för fulltextgallring mot inklusions- och exklusionskriterier

Författare:

Publiceringsår:

Titel:

Bedömning: Till relevansbedömning
 Gallras

Sjukdom/besvär: Depressionssymtom
 Symtom på utmattningssyndrom (engelska burnout)
 Båda

Arbetslivsfaktor: Fysisk belastning
 Organisatoriska eller psykosociala faktorer
 Kemiska eller biologiska faktorer
 Buller
 Vibrationer
 Andra fysikaliska faktorer
 Smitta

		Ja	Nej	Oklart	Kommentar
<i>Projektets frågeställning</i>					
I	Berör studien vilken betydelse olika faktorer i arbetsmiljön har för uppkomst och vidmakthållande av depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom?				
I	Beskriver studien samband (relativ risk etc) mellan faktorer i arbetsmiljön och depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom?				
I	Berör studien aspekter av arbetsmiljön som har särskild betydelse för uppkomst av depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom hos kvinnor respektive män?				

I = Inklusionskriterium

Mallen fortsätter på nästa sida

		Ja	Nej	Oklart	Kommentar
Population					
I	Är populationen i studien kvinnor och män i arbetsför ålder (riktvärde 18–67 år)?				
I	Är studien inriktad på antingen den allmänna befolkningen eller en yrkesarbetande population?				
I	Är studien inriktad på arbetsmiljöer i Europa, Nordamerika, Australien eller Nya Zeeland?				
E	Är populationen studerande (studenter, elever, personer under utbildning)?				
E	Är populationen personer som ingått i arbetslivet eller redan vid studiens start lämnat arbetslivet?				
Besvär och sjukdom¹					
I	Är studien inriktad på depression, inklusive dystymi som uttryck för mildare depression?				
I	Är studien inriktad på utmattningssyndrom?				
I	Är studien inriktad på adjustment disorder with depressive reaction (maladaptive stress reaction)?				
I	Är studien inriktad på flera av ovanstående?				
E	Är studien inriktad på manisk episod eller bipolär sjukdom?				
E	Är studien inriktad på depression som beror på annan diagnos än de ovan, t ex depression efter förlossning?				
E	Är studien inriktad på arbetsskador till följd av olycksfall vid färd till eller från arbetsstället?				

E = Exklusionskriterium; I = Inklusionskriterium

Mallen fortsätter på nästa sida

¹ Relevansbedömningen (görs av experterna) ska beakta om depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom har konstaterats enligt någon av nedanstående metoder:

- Diagnostisk undersökning som genomförts av läkare eller annan tränad person, oavsett om undersökningen utgår från ICD- eller DSM-systemet eller något annat system för klassifikation.
- Etablerade skattningsskalor med ett definierat cut-offscore för att identifiera tillståndet.
- Linjära jämförelser, i vilka man jämför depressionstygnd mellan olika grupper baserat på etablerade instrument.
- Sjukskrivning för depressionssymtom eller symtom på utmattningssyndrom.
- Förskrivning av antidepressiva läkemedel.

	Ja	Nej	Oklart	Kommentar
Faktorer i arbetslivet²				
I				Berör studien fysisk belastning?
I				Berör studien organisatoriska eller psyko-sociala faktorer?
I				Berör studien kemiska eller biologiska faktorer?
I				Berör studien buller?
I				Berör studien vibrationer?
I				Berör studien andra fysikaliska faktorer?
I				Berör studien smitta?
E				Har enbart titel använts som exponeringsmått?
E				Har faktorer i arbetet beräknats indirekt genom arbete-exponeringsmatris (job exposure matrix)?
E				Fokuserar studien på andra faktorer än de ovanstående, t ex depression till följd av personliga livshändelser?
E				Har faktorerna i arbetet kvantifierats genom självrapportering efter det att personen insjuknat i depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom?
Förväxlingsfaktorer (confounders)				
I				Beaktar studien de studerade personernas ålder?
I				Beaktar studien de studerade personernas kön?
I				Beaktar studien någon av nedanstående faktorer? <ul style="list-style-type: none"> • Rökning • Övervikt och fetma (BMI) • Alkoholintag • Fysisk aktivitet, motion under fritiden • Hemsituation • Sjukdomshistoria i familjen • Utbildning • Inkomst • Egen tidigare sjukdomshistoria

E = Exklusionskriterium; I = Inklusionskriterium

Mallen fortsätter på nästa sida

² Relevansbedömningen (görs av experterna) ska beakta om de arbetsrelaterade faktorerna har kvantifierats enligt följande:
- självrapportering, t ex genom frågeformulär
- intervju
- observationsmetod, direkt eller indirekt t ex via filminspelning
- teknisk mätning.

		Ja	Nej	Oklart	Kommentar
Studiedesign					
I	Kontrollerad/randomiserad studie				
I	Kohortstudie				
I	Fall-kontrollstudie				
I	Systematisk översikt				
I	Tvårsnittsstudie där riskexponeringen mätts med objektiva metoder				
E	Fallbeskrivning				
E	Icke-systematisk översikt				
E	Läkemedelsstudie				
E	Djurstudie				
E	Studie som enbart rör hälsoekonomi, t ex kostnad för sjukdom och besvär				
E	Studien adresserar inte någon specifik riskfaktor relaterad till arbetslivet, t ex: <ul style="list-style-type: none"> • Studien rör enbart behandling • Studien rör enbart prognos • Studien rör enbart sjukskrivning/ rehabilitering 				
E	Studien omfattar färre än 100 exponerade personer				
Publikationstyp, språk och publikationsår					
I	Originalstudie i fulltext				
I	Kommentar				
I	Publicerad i sakkunniggranskad tidskrift (peer-reviewed journal)				
I	Studien är på svenska, norska, danska eller engelska				
I	Studien är publicerad från 1990 och framåt				
E	Konferensbidrag eller kongressrapport				
E	Insändare, ledarsidor eller liknande (letters and editorials)				

E = Exklusionskriterium; I = Inklusionskriterium

Mall för bedömning av relevans

Sammanfattande bedömning	Relevant – går vidare till kvalitetsbedömning ☐	Ej relevant ☐
---------------------------------	---	---

Författare:

Publiceringsår:

Titel:

	Ja	Nej	Information saknas
Studiedesign			
Har studien någon annan design än tvärsnitt (t ex kohort eller fall-kontroll)	☐	☐	-
Samband mellan arbete och sjukdom/besvär			
Undersöker studien sambandet mellan arbete och depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom?	☐	☐	☐
Frågeställning			
Är frågeställningen relevant?	☐	☐	☐
Är studiens inklusions- och exklusionskriterier relevanta i förhållande till frågeställningen?	☐	☐	☐
Adresserar studien frågan om hantering av personer med depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom vid studiens start?	☐	☐	☐
Population			
Är den studerade populationen relevant?	☐	☐	☐
Är den studerade populationen tydligt beskriven?	☐	☐	☐
Är urvalsmetoden för att välja ut deltagare till studien relevant?	☐	☐	☐
Uppföljningstid			
Är studiens uppföljningstid rimlig?	☐	☐	☐

Kommentar:

.....

.....

Kommentarer från gruppen vid projektgruppsmöte december 2011:

Vid behov ska granskaren gå till originalstudien för att kontrollera en uppgift.

En riktlinje för bedömning av rimlig uppföljningstid är 6 månader till 5 år då en studie gör mätningar dels vid baseline, dels vid ett uppföljningstillfälle. Längre uppföljningstid kan vara acceptabel om flera mätningar görs under studiens lopp.

Sammanfattande bedömning:

- Om samtliga frågor besvaras med ”Ja” anses studien vara relevant.
- Om en eller flera frågor besvaras med ”Nej” anses studien inte vara relevant. Det innebär att den inte går vidare till kvalitetsgranskning.
- Om en eller flera frågor besvaras med ”Information saknas” gör granskningsparet en bedömning av huruvida studien är relevant.

Mall för kvalitetsgranskning av observationsstudier

Sammanfattande bedömning	Hög kvalitet ☐	Medelhög kvalitet ☐	Låg kvalitet ☐
---------------------------------	--	---	--

Författare:

Publiceringsår:

Titel:

Studiens exponeringsmått:

Studiens utfallsmått:

A1. Systematiska fel avseende selektion	Ja	Nej	Info saknas	Ej till-lämpligt
a) Var de personer som studerades rekryterade på likartat sätt?	☐	☐	☐	☐
b) Var de grupper som studerades sammansatta på ett tillräckligt likartat sätt, bortsett från exponeringen?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

A2. Systematiska fel avseende exponering	Ja	Nej	Info saknas	Ej till-lämpligt
a) Var omständigheterna utöver exponeringen desamma för de personer som studerades?	☐	☐	☐	☐
b) Har confounders hanterats på ett adekvat sätt?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

Mallen fortsätter på nästa sida

A3. Systematiska fel avseende bedömning¹	Ja	Nej	Info saknas	Ej till-lämpligt
a) Var utfallsmättet objektivt?	☐	☐	☐	☐
b) Var personerna som utvärderade utfallet opartiska för studiedeltagarnas exponerings-status?	☐	☐	☐	☐
c) Var utfallet definierat på lämpligt sätt?	☐	☐	☐	☐
d) Mättes utfallet på ett adekvat sätt?	☐	☐	☐	☐
e) Mättes utfallet med definierade mätmetoder?	☐	☐	☐	☐
f) Var mätmetoderna validerade?	☐	☐	☐	☐
g) Har variationer i exponering över tid tagits med i analysen?	☐	☐	☐	☐
h) Har utfallet mätts vid rimliga tidpunkter?	☐	☐	☐	☐
i) Har korrigerig av obalanser i baslinjevariabler mellan grupper med olika exponering gjorts på ett adekvat sätt i den statistiska analysen?	☐	☐	☐	☐
j) I de fall flera observatörer medverkade – var överensstämmelsen mellan observatörerna acceptabel?	☐	☐	☐	☐
k) Har studien tillämpat lämplig statistisk metod för rapporterad effekt/samband?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

A4. Systematiska fel avseende bortfall	Ja	Nej	Info saknas	Ej till-lämpligt
a) Beskrivs bortfallet?	☐	☐	☐	☐
b) Var bortfallets storlek balanserad mellan grupperna?	☐	☐	☐	☐
c) Var relevanta baslinjevariabler likartade för bortfallen bland de exponerade, respektive de oexponerade personerna?	☐	☐	☐	☐
d) Var den statistiska hanteringen av bortfallet adekvat?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

Mallen fortsätter på nästa sida

¹ Bedömning ska göras per utfallsmått.

A5. Systematiska fel avseende rapportering	Ja	Nej	Info saknas	Ej till-lämpligt
a) Har utfallsmåttet mätts på något annat sätt än med självrapportering?	☐	☐	☐	☐
b) Har utfallsmåtten rapporterats på ett adekvat sätt?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

Sammanvägd risk för systematiska fel	Oklar	Låg	Medelhög	Hög
A1) Systematiskt fel avseende selektion	☐	☐	☐	☐
A2) Systematiskt fel avseende exponering	☐	☐	☐	☐
A3) Systematiskt fel avseende bedömning	☐	☐	☐	☐
A4) Systematiskt fel avseende bortfall	☐	☐	☐	☐
A5) Systematiskt fel avseende rapportering	☐	☐	☐	☐
Sammanfattande bedömning av total risk för systematiska fel	Oklar ☐	Låg ☐	Medelhög ☐	Hög ☐
Kommentar:				

B. Intressekonflikter	Ja	Nej	Info saknas	Ej till-lämpligt
a) Är det låg risk att studiens resultat påverkades av intressekonflikter, baserat på de bindningar och jäv författarna uppger?	☐	☐	☐	☐
b) Är det låg risk att studiens resultat påverkades av en finansiär med ekonomiskt intresse i resultatet?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

C. Överförbarhet	Ja	Nej	Delvis	Ej till-lämpligt
a) Överensstämmer studiens sammanhang med den frågeställning SBU-rapporten avser?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

Mallen fortsätter på nästa sida

D. Studiens design och statistik	Ja	Nej	Delvis	Ej till- lämpligt
a) Har studien ett adekvat studieupplägg för den frågeställning som undersöks?	☐	☐	☐	☐
b) Har studien ett sådant studieupplägg och ett sådant antal deltagare att tillräckligt hög statistisk styrka uppnås?	☐	☐	☐	☐
c) Visade studien ett högt samband (t ex OR <0,5 eller OR >2,0) mellan en (eller flera) faktorer i arbetsmiljön och depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom?	☐	☐	☐	☐
d) Visade studien ett mycket högt samband (t ex OR <0,2 eller OR >5,0) mellan en (eller flera) faktorer i arbetsmiljön och depressionssymtom respektive symtom på utmattningssyndrom?	☐	☐	☐	☐
e) Finns det stöd för dos-responssamband mellan exponering och utfall?	☐	☐	☐	☐
Kommentar:				

OR = Oddskvot